

Informationsklass: K1

Yttrande angående promemorian Tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel

Sammanfattning

- Energimyndigheten avstyrker den föreslagna tillfälliga sänkningen av energiskatt på bensin och diesel.
- Priset på bensin och diesel är en viktig signal till drivmedelsanvändare att justera efterfrågan efter utbudet och därmed bidra till försörjningstryggheten.
- Att sänka energiskatten på bensin och diesel i nuläget riskerar att motverka effekterna av avtappning av beredskapslagren samt eventuella framtida behov av förbrukningsdämpande åtgärder.
- Sänkta priser på bensin och diesel kan i förlängningen leda till en långsammare omställning och elektrifiering av fordonsflottan samt ett fortsatt importberoende av fossila bränslen.
- För att stödja samhällsgrupper och företag som är i ett ekonomiskt utsatt läge bör andra riktade åtgärder övervägas.

Energimyndighetens ställningstagande

En sänkning av energiskatten på bensin och diesel innebär lägre kostnader för förbrukning av dessa drivmedel och leder, allt annat lika, till en ökad användning jämfört med vad som hade varit fallet om inte skattesänkningen genomförts. Lägre priser på bensin och diesel bidrar också till att det blir relativt dyrare att använda alternativa drivmedel vilket i förlängningen också kan leda till minskad användning av fossilfria drivmedel och en långsammare elektrifiering av transportsektorn. Lägre priser riskerar också att leda till effekter redan på kort sikt som påverkar användningen ytterligare som exempelvis en ökad så kallad ”grannlandstankning” eller ökad användning av flytande drivmedel kontra el bland ägare av laddhybrider.

Skattenedsättningen är dock tillfällig och relativt begränsad i relation till dagens stigande priser. Förslagets effekter bedöms även i Finansdepartementets egen konsekvensanalys bli relativt begränsade. Även den påverkan förslaget får på hushåll och företags köpkraft bedöms som relativt liten, medan kostnaden för staten är hög. Det finns många osäkerheter kring hur stort genomslaget blir i

praktiken. Dock är Energimyndighetens bedömning att en skattesänkning, oavsett vilka de faktiska konsekvenserna av denna tillfälliga sänkning blir, har ett signalvärde som riskerar att påverka användningen av fossila bränslen även på längre sikt.

I en situation med ett minskande utbud av olja och drivmedel på marknaden till följd av avbrottet i Hormuzsundet är stigande priser en viktig signal till drivmedelsanvändare att anpassa sin användning till situationen. En sänkning av skatten försvagar denna signal och kan i värsta fall leda till att efterfrågan i stället ökar, vilket över tid ökar risken för att en bristsituation uppstår. Lägre priser bidrar också till ett fortsatt importberoende av oljeprodukter i ett geopolitiskt osäkert och instabilt läge där åtgärder snarare bör vidtas så att beroendet minskar.

Medlemmar i det internationella energirådet IEA, däribland Sverige, har nyligen beslutat att godkänna en omfattande lageravtappning för att mildra effekterna i samhället av kriget i Iran. För att en lageravtappning ska få så stor positiv effekt som möjligt bör användningen samtidigt också begränsas så att risken för att en brist uppstår skjuts så långt fram i tiden som möjligt. Parallellt med lageravtappningen rekommenderar därför IEA att frivilliga förbrukningsdämpande åtgärder införs. Att sänka priset på bensin och diesel givet detta riskerar att motverka den effekt som lageravtappningen och eventuella framtida förbrukningsdämpande åtgärder avser att ge. Genom att inte anpassa användningen till ett minskat utbud riskerar obalansen mellan tillgång och användning att fortsatt hålla energipriserna på en högre nivå, särskilt om många länder fattar liknande beslut.

Energimyndigheten vill uppmärksamma att det, till skillnad från tidigare oljekriser, inte bara handlar om ett minskat utbud av produkter, utan att själva produktionsinfrastrukturen har drabbats. Detta kan få konsekvenser på lång sikt. Dock går det inte att utesluta att det är i det kortare tidsperspektivet som en risk för utbudsbrist är som störst, att sänka priset kan få effekten att den buffert som finns minskar mer än önskvärt – innan produktion av olja, drivmedel samt transporter av dessa återhämtat sig och användandet haft möjlighet att anpassa sig till högre priser. Av denna anledning är prissignaler viktiga.

I en situation med ett minskande utbud kan en ökande användning leda till att drivmedelsanvändningen måste begränsas med icke-marknadsbaserade mekanismer såsom tvingande förbrukningsdämpande åtgärder, prioritering och ransonering. Sådana ingrepp i marknaden riskerar dels att få större konsekvenser för samhället än vad högre priser får, dels kan det försvåra återhämtningen efter en kris om marknaden är satt ur spel. Även om konsekvenserna av just denna sänkning potentiellt blir små är det ändå Energimyndighetens bedömning att alla åtgärder som riskerar att öka användningen i nuläget inte är lämpliga att införa.

Lägre bensin- och dieselpriiser är också något som minskar incitamenten för olika åtgärder som fasar ut användningen av fossila bränslen eller främjar ett mer transporteffektivt samhälle. En nedsättning av energiskatten står, även om den är

tillfällig, i kontrast till en nödvändig omställning av energisystemet. Ett fortsatt beroende av fossila bränslen får negativa effekter på samtliga av de tre energipolitiska pelarna; ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. I och med att förslaget, enligt Finansdepartementets egen konsekvensanalys, förväntas bidra till ökade utsläpp, försvårar det också Sveriges uppfyllande av de klimatpolitiska målen.

Förslaget påverkar även konkurrenskraften för de många aktörer som redan ställt om och minskar även incitamenten för nödvändiga investeringar i omställningen. För att säkra Sveriges långsiktiga konkurrenskraft och bli oberoende av fossil energiimport är det viktigt att fortsätta hålla uppe takten i omställningen även under turbulenta tider. Den långsiktiga styrningen behöver vara förutsägbar, bidra till en mer effektiv energianvändning och förenkla för såväl privatpersoner, företag och andra organisationer att gå över till fossilfria alternativ.

Det är en utmanande situation för hushåll och företag när priserna ökar vilket både kan oroa konsumenterna och få en påverkan på den ekonomiska utvecklingen samt privatpersoner och företags köpkraft. För att stödja samhällsgrupper och företag som är i ett ekonomiskt utsatt läge bör dock andra riktade åtgärder övervägas snarare än den indirekta subvention av fossila bränslen som en generell skattenedsättning innebär.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Gustav Ebenå, chefsjuristen Rikard Janson samt enhetschefen Martin Johansson. Föredragande har varit handläggaren Angelina Björklund.

Caroline Asserup

Angelina Björklund

Detta beslut är elektroniskt signerat i Energimyndighetens ärendehanteringssystem och saknar därför underskrift